

Het Ei van Columbus**David Rance****Een beetje Nederlands**

Bij het lezen het artikel *Het ei van Columbus of misschien toch niet?* van Chris Hakkaart in MIR 90, ging bij mij een belletje rinkelen. Chris vertelde dat naast zijn ontdekking van Amerika, het spreekwoordelijke Het Ei van Columbus onjuist aan Italiaan Christoffel Columbus is toegeschreven. Deze anekdote hoort bij een andere Italiaan, de historicus Girolamo Benzoni. Maar er is ook een Nederlands verwijzing aan dit spreekwoord toe te schrijven!

Het Ei van Co

Wie kent niet het kluchtige personage *Co Lumbus*, van André van Duin, van de gelijknamige TV-show uit de negentiger jaren?

Maar toen ik het verhaal van Chris las, dacht ik aan Het Ei van Nederlander Co Atpress.

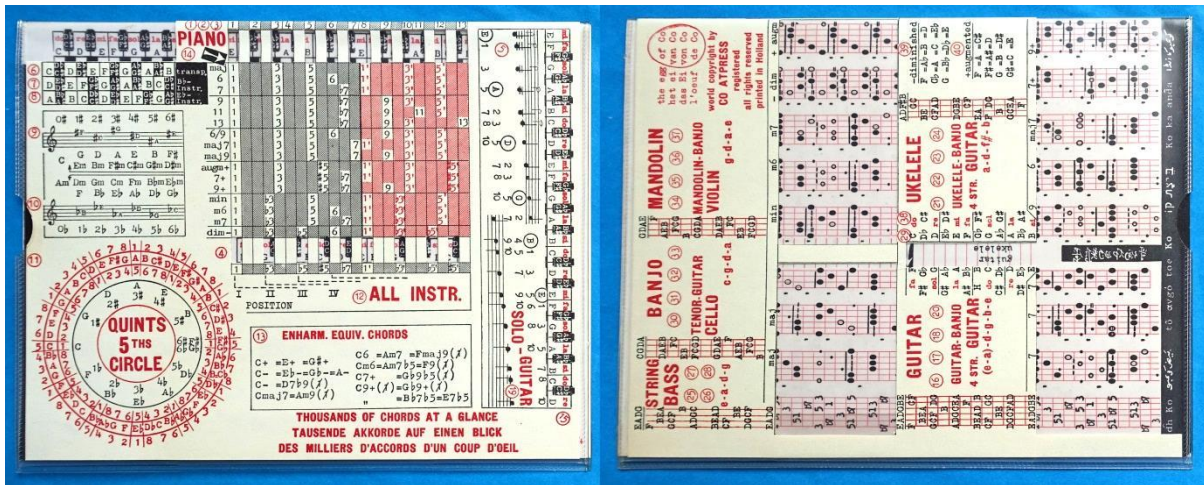

Fig. 1: Vroeg 1956 papier versie van de muzikale schuifkaart: Het Ei van Co.

Deze 17½ cm x 14 cm papieren schuifkaart werd in een plastic hoesje ingepakt. Een halve eeuw geleden werd dit *akkoordenschuifstelsel* in eigen beheer door de uitvinder uitgebracht. Het was een onmisbaar hulpmiddel voor iedere serieuze muzikant. Latere versies waren van iets groter formaat: 19 cm x 15 cm en volledig van plastic gemaakt. Met deze ingenieuze schuifkaart kon een muzikant in één opslag alle gebruikte akkoorden in 17 toonsoorten aflezen voor:

- elk akkoord van alle typen toetsenborden, m.a.w. keyboard, piano, orgel, accordeon, vibrafoon, enzovoorts
- elk akkoord van alle typen snaarinstrumenten, m.a.w. gitaar, banjo, ukelele, mandoline, enzovoorts

Bovendien bevatte het schuifkaartsysteem allerlei informatie over majeure- en mineurtoonladers en kwintencirkel.

Het valt buiten de geringe muzikale kennis van de auteur om het gebruik volledig uit te leggen, maar het is misschien voldoende om aan te geven dat de schuifkaart geleverd werd met een 27 bladzijden tellende gebruiksaanwijzing. Naast de Nederlandse handleiding werden ook Engelse, Duitse, Franse en Spaanse versies uitgebracht.

Fig. 2. Handleiding.

Wie was Co Atpress?

In werkelijkheid was *Co Atpress* het pseudoniem van een bekende talentvolle Haagse muzikant: *Kees Jasperse*. Hij was lid van de oudste nog bestaande jazzclub van Nederland: de Haagse Jazz Club. Bovendien speelde hij als basgitarist in drie zeer beroemde Nederlandse bands: *Down Town Jazz Band*, *Dixieland Pipers* en *Dutch Swing College Band*. Helaas is er maar weinig over het levensverhaal van deze uitvinder bekend.

Auteursrechten

Gelukkig kan ik iets meer over zijn internationaal erkende musicaluitvinding vertellen.

In 1956 werd het auteursrecht, met nummer 308/1429, voor *The Egg of Co*, aan *Kornelis Piet Hendrik Jasperse* verleend.

Vier jaar later kreeg hij ook nog een Amerikaans auteursrecht, met nummer 17284, voor dezelfde muzikale schuifkaart.

In de volgende decennia nam de vraag naar de akkoordenschuifkaart niet af. In 1984 bijvoorbeeld, zond de Nederlandse Omroep, in samenwerking met TELEAC (Televisie Academie), een *Lets Swing*-cursus uit om jazz te leren spelen. Het *Ei van Co* was een onderdeel van het aanbevolen cursusmateriaal.

Fig. 3. Het beeldmerk van Teleac.

Het Ei van Columbus

Deze bekende spreuk is de spreekwoordelijke uitdrukking voor een eenvoudige oplossing van een ogenschijnlijk moeilijk oplosbare kwestie. Daarom is dit artikel een terechte knipoog naar *Co Atpress* en zijn schuifkaartoplossing, waarmee de moeilijkste akkoordproblemen op zo eenvoudige wijze werden opgelost.